
законними и обоснованными. Другое дело – неакцептованные авизо которые требуют усиленного внутреннего контроля, поскольку этот факт может вести к завуалированным нарушениям в отношении расчетов между линейными предприятиями, необъективности результатов по отдельным хозяйственным операциям и несогласованности итоговых данных в сводной финансовой отчетности.

Привлекательной является практика взаиморасчетов линейных предприятий без применения авизо, а непосредственно «живыми» деньгами. Положительным в этом случае является упрощение обобщения данных при составлении отчетности, которая позволит увидеть реальную картину финансового состояния структурных подразделений.

Повышение эффективности контрольных аналитических процедур обработки отчетных данных при складывании отчетности также достигается путем применения компьютерных программ, которые в частности разрешают подробнее проанализировать входные данные по всем статьям. Таким образом, средства внутреннего контроля с помощью компьютерной обработки данных помогают достижению цели внутреннего контроля предприятия.

Внутрихозяйственный контроль создает предпосылки к выявлению и мобилизации скрытых резервов предприятия, организует систему оперативного управленческого учета, создает условия, которые обеспечивают планирование рационального расхода ресурсов предприятия, существенным образом влияет на организацию и повышение эффективности производства, усиление режима экономии. Грамотно построенная система внутреннего контроля разрешает не только найти недостатки в работе предприятия, но и своевременно принять меры к их устранению.

УДК 656.2.078

Маркова І. В.

Українська державна академія залізничного транспорту

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ»

Составной частью процесса реформирования железных дорог Украины является коммерциализация производственно-хозяйственной деятельности предприятий железнодорожного транспорта. Для продолжения структурных изменений в железнодорожной отрасли необходимо более глубоко раскрыть понятие коммерциализации.

Нові можливості розкриття потенціалу вітчизняного залізничного транспорту пов'язані із реформуванням галузі. Основна мета реформування економічних відносин у сфері залізничного транспорту України полягає у вільному та ефективному перерозподілі власних ресурсів і активів для повного задоволення потреб суспільства і економіки держави у перевезеннях вантажів та пасажирів, створення конкурентного середовища на ринку транспортних послуг.

Комерціалізація залізниць як головний вид вантажного та пасажирського комплексу в державі є основним елементом процесу економічного реформування. Тому доцільним стає розгляд сутності даного поняття.

Термін «комерціалізація» походить від слова «комерція», що у перекладі з латинської мови означає «торгівля». У широкому розумінні комерція являє собою підприємницьку діяльність. За сучасним трактуванням підприємницька діяльність є ініціативною, самостійною, здійснюваною від свого імені, на свій ризик, під свою майнову відповідальність діяльність фізичних та юридичних осіб, спрямованою на систематичне отримання прибутку від користування майном, продажу товарів, виконання робіт чи надання послуг.

У науковій літературі поняття комерціалізації стало широко використовуватися з розвитком ринкових відносин. Сучасними економічними словниками комерціалізація трактується як процес підпорядкування діяльності підприємства цілям отримання прибутку з широким використанням комерційних засад. Російський вчений В.Я. Іохін розглядав комерціалізацію як один із способів роздержавлення. За його думкою, комерціалізація державних підприємств полягає в переведенні їх на комерційний розрахунок, підпорядкуванні діяльності цих підприємств принципам ринкової економіки. Комерціалізація державних підприємств припускає усунення оточуючого їх неринкового середовища, при чому держава або скорочує або повністю припиняє бюджетне фінансування таких підприємств, скасовує пільгове оподаткування, яке їм раніше надавалося, чине певні дії при списанні кредиторської заборгованості, оцінює результати господарської діяльності за допомогою критеріїв, які застосовуються у приватному секторі. Комерціалізація господарських об'єктів призводить до вирішення паралельної проблеми держави – скорочення дефіциту державного бюджету, оскільки держава звільняється як від субсидування, так і від інвестування в державні підприємства. Це, в свою чергу, призводить до оздоровлення грошового господарства країни, до зниження рівня інфляції. У публікаціях І.М. Щітинської під комерціалізацією державних підприємств розуміється зміна взаємовідносин підприємств з державою, надання їм самостійності в питаннях номенклатури, комерційних зв'язків, реалізації продукції, створення умов функціонування товаровиробників в режимі саморегулювання. Застосування комерційних відносин на залізничному транспорті України вперше було розглянуто Джоном Віннером у «Стратегії комерціалізації Укрзалізниці». Комерціалізація, за думкою Віннера, передбачала, що залізниці повинні функціонувати за принципами самофінансування, самостійно приймати рішення про ціноутворення, визначати рівень послуг і розробляти власні інвестиційні проекти на комерційній основі. Згідно з визначенням Віннера, сутність комерціалізації полягає у реструктуризації Укрзалізниці таким чином, щоб дозволити галузевим підприємствам перерозподілити свої ресурси і активи на різноманітні цілі, а також для обслуговування різних клієнтів і забезпечити можливість конкурувати один з одним. Програма комерціалізації залізниць була направлена на посилення конкурентного тиску на транспортну галузь, забезпечення нових джерел приватного інвестиційного капіталу для залізничного транспорту і підвищення ступені відкритості транспортної галузі ринковим перетворенням з метою забезпечення раціонального розподілу капіталу. У якості наслідків автор вказував на те, що комерціалізація сприятиме створенню в державі конкурентоспроможної, орієнтованої на сервіс та ефективної системи транспортних послуг, яка стане

важливим джерелом поповнення національного бюджету.

Проблемам комерціалізації господарської діяльності підприємств присвячені роботи багатьох вітчизняних та закордонних авторів, але, як показав аналіз вивчених робіт, вони не мають єдиної думки щодо визначення комерціалізації як процесу. Узагальнюючи сутність поняття комерціалізації, слід зазначити, що усі тлумачення комерціалізації наголошують на тому, що даний процес спрямований на підпорядкування діяльності підприємства цілям отримання максимально можливого прибутку. Комерціалізація характерна для державних підприємств, які знаходяться у процесі реформування. Необхідність проведення реформ викликана ринковими факторами, падінням обсягу роботи і погіршенням фінансових показників, підвищенням цін на продукцію, що споживається підприємствами залізничного транспорту.

З метою уточнення змістовності поняття комерціалізації представимо таке визначення. На наш погляд, під комерціалізацією слід розуміти процес пристосування державних підприємств, що підлягають реформуванню, до роботи в ринкових умовах, посилення конкуренції шляхом широкого використання комерційних відносин, самостійності у прийнятті рішень і відповідальності за результати діяльності з метою отримання максимального прибутку, забезпечення конкурентоспроможності на певному ринку, фінансової стійкості та інвестиційної привабливості.

УДК 385.5.:656223

Мирошниченко Р. В.

ОАО «Скоростные магистрали»

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОЛГОСРОЧНЫХ ДОГОВОРОВ НА ПОСТАВКУ ПОДВИЖНОГО СОСТАВА

В современных условиях конкуренции все чаще предъявляются повышенные требования к коммерческо-эксплуатационным характеристикам подвижного состава. Это обусловлено тем, что оператор подвижного состава стремится повысить качество и надежность предоставляемых услуг, снизить свои коммерческие риски в условиях финансовой ответственности за срыв графика движения и опоздание поездов по причине ненадежности подвижного состава. В то же время из-за жесткой конкуренции на рынке перевозок происходит разделение перевозочной и ремонтной деятельности, когда оператор подвижного состава сосредотачивается на основном виде деятельности – перевозках. В таких условиях оператору часто становится выгоднее заключить договор с производителем подвижного состава на обслуживание и ремонт.

Таким образом, в современных условиях, когда цена подвижного состава российского производства вплотную приближается к ценам европейских производителей, а качество изготовления и эксплуатационные характеристики остаются недостаточными, то для снижения своих коммерческих рисков, заказчику подвижного состава необходимо предъявлять дополнительные
